

**ОСВІТНІ ПРАКТИКИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ
У ФІЗИЧНІЙ КУЛЬТУРІ І СПОРТІ
В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ**

Монографія

**Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

**Науково-дослідна лабораторія
взаємодії духовного й фізичного виховання дітей та учнівської молоді
Кафедра теорії і методики фізичної культури та здоров'язбереження**

**ОСВІТНІ ПРАКТИКИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ
У ФІЗИЧНІЙ КУЛЬТУРІ І СПОРТІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ**

Монографія

**Дніпро-Слов'янськ
ДДПУ-2025**

УДК 37.015.31:796

О-72

Рекомендовано вченою радою

ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

(протокол № 7 від «20» березня 2025 року).

О-72 Освітні практики та технології у фізичній культурі і спорті в умовах сучасних викликів. *Монографія;* за ред. В.М. Пристинського, Т.М. Пристинської. Слов'янськ : ДВНЗ “Донбаський державний педагогічний університет”, 2025. 810 с.

Copyright © 2025, ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет». [Joomla Templates](#) by [JoomDev](#) Powered With [Astroid Framework](#)
вул. Г. Батюка, 19, м. Слов'янськ, Донецька область, Україна, 84116.
Тел.: [+38 \(0626\) 66-54-54](tel:+380626665454). E-mail: sgpi@slav.dn.ua

Рецензенти:

Клочек Л. В.	доктор психологічних наук, професор, проректор з наукової роботи Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка
Дугчак Ю.В.	доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії і методики фізичного виховання і спорту Хмельницького національного університету
Філоненко О.В.	доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та спеціальної освіти Цentrальноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Редакційна колегія:

Віктор Корягін, Володимир Пристинський (*головний редактор*), Віктор Стрельніков, Микола Єфименко, Леся Лебедик, Юлія Мусхаріна, Олександр Холодний, Тетяна Пристинська (*технічний редактор*).

Матеріали публікуються в авторській редакції. Автори відповідають за правильність і достовірність викладеного матеріалу, цитування джерел, бібліографічних посилань, дотримання принципів академічної доброчесності. Думки авторів можуть не збігатися з позицією укладачів.

© Колектив авторів, 2025

© Володимир Пристинський, Тетяна Пристинська, 2025

© Донбаський державний педагогічний університет, 2025

6.2. Формування педагогічної майстерності у майбутніх фахівців фізичної культури та спорту

Постановка проблеми. Сучасні метаморфози, пов'язані з агресією сусідньої країни, а до того всесвітня пандемія, призвели до тотальної гіподинамії суспільства оскільки як навчання дітей та молоді, так і професійна діяльність дорослих відбувається переважно в онлайн режимі. Наслідки гіподинамії тривалі і негативні для організму людини, адже: через уповільнений кровообіг мають місце розлади у серцево-судинній системі (гіпотонія, гіпертонія, брадикардія, тахікардія тощо); гіпокінезія призводить до порушення роботи шлунково-кишкового тракту; постійне споглядання екрану монітору, планшету, смартфона тощо провокує біль в очах і зниження зору; під час постійного сидіння за персональним електронним пристроєм страждає опорно-рухливий апарат; залежність від комп'ютера та дефіцит особистого спілкування призводить до порушення у нервовій системі тощо [7]. Рішенням цієї проблеми може бути лише фізична активність населення – «... переосмислення особистістю власної життєдіяльності, дотримання принципів здорового способу життя, моральних та етичних норм тощо, допоможе покращити власне фізичне та ментальне здоров'я» [9]. У цьому контексті під час професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури та спорту мають формуватися відповідні навички роботи з дітьми та молоддю, а саме – педагогічна майстерність, адже саме зазначені фахівці повинні прищеплювати підростаючому поколінню навички здорового способу життя та любов до фізичної культури.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема педагогічної майстерності є предметом вивчення широкого кола наукових досліджень, і наразі існує багато різних визначень та підходів до її трактування. Видатні вітчизняні педагоги-науковці А. Макаренко та В. Сухомлинський,

акцентували на необхідності педагогічної майстерності, сутність якої виявляється у знаннях і вміннях педагога. В. Сухомлинський наголошував: «... від нашого вміння, *майстерності*, мистецтва, мудрості залежить її життя, здоров'я, розум, характер, воля, громадянське й інтелектуальне обличчя, її місце і роль у житті, її щастя» [2].

«Майстерність педагога – в «олюдненні», натхненності знання, яке не переноситься із книг у аудиторію, а висловлюється як власний погляд на світ» – зазначав І. Зязюн [5]. Ця думка підкреслює важливість особистісного підходу педагога до передачі знань, де інформація подається не просто як факт, а через призму власного розуміння та досвіду.

Сучасні науковці-педагоги (Т. Бельчева, С. Ізбаш, М. Елькін, Т. Дюжикова, А. Солоненко) аналізуючи педагогічну майстерність підсумовують, що «ззовні майстерність педагога – це вирішення різноманітних педагогічних завдань, успішна організація навчального процесу й отримання відповідних результатів, але її сутність полягає в певних професійних і особистісних якостях, які породжують цю діяльність і забезпечують її ефективність» [6, с. 50].

На сторінці Індіанського університету Кокомо розміщено дослідження групи науковців, які зазначають: «Викладання – це ремесло, і цьому треба вчитися; досконалість у навчанні досягається навмисною та старанною практикою. ... Спочатку ви освоюєте основи, а потім, з часом, накладає їх на нові техніки й інновації» [13]. Вчені обговорюють розробку чітких і строгих шляхів для досягнення викладацької майстерності, заснованих на доказах та орієнтованих на результати навчання здобувачів освіти.

У контексті педагогічної майстерності майбутніх фахівців фізичної культури та спорту, дослідники зазначають, що «... готовність майбутніх учителів фізичного виховання до професійної діяльності є інтегральним станом особистості, який проявляється в її якісних характеристиках, а саме

спрямованості, *педагогічній майстерності*, компетентності й управлінні професійно-педагогічними діями» [14]. Погоджуючись з авторами акцентуємо, що саме майбутні фахівці фізичної культури та спорту мають стати генераторами позитивних змін у сучасному суспільстві та спрямувати підростаюче покоління на якість життя, дотримуючись принципів здорового способу життя та прищепити любов до фізичної активності. З огляду на це, зазначені фахівці мають володіти необхідними елементами педагогічної майстерності задля ефективного та позитивного впливу на підростаюче покоління.

Виклад основного матеріалу. Варто зазначити, що педагогічна майстерність базується на високому професійному рівні педагога, його високій загальній культурі та педагогічному досвіді. Сьогодення (зі своїми можливостями, вимогами та перспективами) потребує висококваліфікованого педагога, який здатний набути необхідні знання з новітніх педагогічних технологій і вміло їх впровадити в освітній процес. Говорячи про майбутніх фахівців фізичної культури та спорту, доцільно акцентувати на таких структурних елементах педагогічної майстерності як:

- ✓ професійна компетентність – сукупність знань, умінь і навичок, необхідних для ефективного навчання та виховання підростаючого покоління;
- ✓ педагогічна техніка – володіння засобами комунікації, жестами, мімікою, інтонацією, методами роботи зі здобувачами освіти;
- ✓ професійно-ціннісні орієнтації – моральні й етичні засади, відповідальність, гуманістичний підхід, індивідуальний підхід тощо;
- ✓ творчий підхід в освітньому процесі – вміння знаходити нестандартні рішення, адаптувати методи до індивідуальних особливостей здобувачів освіти, заохотити їх до виконання тих чи тих вправ тощо;
- ✓ рефлексія – здатність аналізувати власну педагогічну діяльність, оцінювати ефективність методів і підходів, знаходити правильні

рішення щодо стимулювання та мотивування дітей і молоді до активної фізичної діяльності;

✓ комунікативна культура – вміння встановлювати контакт, створювати довірливу атмосферу, підтримувати здобувачів освіти у їхньому бажанні займатися фізичною культурою та спортом тощо;

✓ емоційно-вольова саморегуляція – здатність контролювати власні емоції, витримка, стресостійкість.

Погоджуємося з колегами, які зазначають, що «... виходячи зі структури педагогічної майстерності, можна зробити висновок, що сучасна педагогічна майстерність є єдиною динамічною системою всіх її компонентів. Їх стійкість робить процес становлення особистості майбутніх учителів фізичної культури більш ефективним і тим самим підвищує якість і рівень розвитку педагогічної майстерності» [14].

На думку педагогів університету Іллінойсу педагогічна майстерність у викладанні дисциплін має відобразитися у наступному [12]:

✓ добре спроектоване заняття: викладач формує чіткі навчальні цілі, які водночас є складними та досяжними, і співвідносяться із загальними цілями курсу; розробляє навчальний процес та оцінювання, орієнтовані на здобувачів освіти, що підтримують досягнення навчальних цілей; забезпечує доступність, логічну організацію та високу якість навчальних матеріалів (включаючи силабуси), які визначають навчальне навантаження, навчальні цілі, критерії оцінювання, процедури виставлення балів і правила курсу;

✓ якісно проведене заняття: викладач організовує та керує навчальним часом і діяльністю здобувачів освіти як під час занять, так і поза ними, сприяючи високому рівню навчальних досягнень; демонструє та розвиває критичне, аналітичне та креативне мислення; чітко викладає навчальний матеріал здобувачам освіти; веде конструктивну та своєчасну письмову й усну комунікацію зі студентами; надає вчасний, корисний і

справедливий зворотний зв'язок щодо навчальних завдань та активностей, що відповідають критеріям оцінювання та навчальним цілям; формує мислення, спрямоване на розвиток, наголошуючи, що здібності не є фіксованими, а можуть розвиватися; когнітивно, емоційно та поведінково залучає, стимулює та підтримує здобувачів освіти;

✓ інклюзивне й етичне навчання: викладач створює навчальний процес, що є інклюзивним та справедливим (включаючи підходи універсального дизайну навчання), забезпечуючи можливість повноцінної участі кожного студента та цінуючи їхню присутність і внесок; відображає різноманітність представників сфери, змісту та застосувань; діє з доброчесністю та повагою до здобувачів освіти; впроваджує політику курсу, що є справедливою та застосовується рівномірно до всіх;

✓ рефлексивна та динамічна діяльність: викладач використовує сучасні, науково обґрунтовані, ретельно продумані й актуальні зміст і педагогічні методики, які регулярно оновлюються; використовує професійний розвиток, оцінювання й інші індикатори для вдосконалення викладацької практики та навчального досвіду здобувачів освіти; створює середовище, яке заохочує конструктивний зворотний зв'язок від студентів до викладача.

Науковці окреслили всі необхідні ланки педагогічної майстерності, зокрема й студентоцентричний підхід у професійній підготовці майбутніх фахівців. Проте варто зауважити на необхідності врахування особливостей викладання тієї чи тієї дисципліни. У цьому контексті справедливо зазначено науковицею, що «... педагогічна майстерність викладача може бути зрозуміла виходячи зі специфіки його діяльності, різноманіття видів відносин і спілкування, системи ціннісних орієнтацій, можливостей творчої самореалізації особистості. Педагогічна майстерність викладача зумовлюється індивідуально-творчими, психофізіологічними, віковими характеристиками, сформованими соціальним і педагогічним досвідом

особистості та забезпечує творчий підхід у педагогічній діяльності, викликає складний синтез усіх психічних сфер (пізнавальної, емоційної, волевої і мотивуючої) особистості педагога [4]. Від професійного спрямування педагога залежить, які саме навички й елементи педагогічної майстерності мають бути сформовані під час підготовки у закладі вищої освіти.

Нам близьке бачення науковців щодо педагогічної майстерності фахівців фізичної культури та спорту, які зазначають: «педагогічна діяльність учителя фізичної культури є дуже специфічною, адже спрямована на розвиток фізичних якостей та здібностей особистості у тісній інтеграції зі здоровим способом життєдіяльності. Тому сучасний соціум ставить перед учителем такі «вимоги», відповідно до яких він має бути творчим та відповідальним, постійно працює над собою та вдосконалюється, самостійно може розробляти авторські навчальні програми, підбирати методи, стратегії та засоби, які якомога ефективніше будуть впливати на фізичний розвиток та вдосконалення учнів» [3].

Доцільно зазначити, що ефективність засвоєння фізичних вправ, розвиток фізичних якостей, рівень підготовленості та стан здоров'я здобувачів освіти значною мірою визначаються рівнем професійної підготовки та педагогічної майстерності фахівця у сфері фізичної культури та спорту (незалежно від його ролі – вчителя, викладача чи тренера). Результативність роботи викладача фізичної культури, чи тренера проявляється у якості знань і вмінь здобувачів освіти, їхній готовності самостійно опановувати фізичні вправи та здатності застосовувати рухові навички в практичній діяльності.

До ключових елементів педагогічної майстерності фахівців фізичної культури та спорту педагоги-дослідники відносять:

✓ морально-духовні якості, педагогічну техніку, професійно-педагогічну компетентність, педагогічну культуру та педагогічну творчість [3];

✓ органічне поєднання теоретичної, методичної і практичної діяльності педагога, що забезпечує дієвість його знань, умінь і навичок [10];

✓ не лише знання, вміння та навички, а й морально-етичне відношення до педагогічної діяльності [1];

✓ гуманістичну спрямованість, професійно-педагогічну компетентність, педагогічні здібності, педагогічну техніку [11].

Узагальнюючи погляди науковців, висловлюємо, що структурними компонентами педагогічної майстерності фахівців фізичної культури та спорту є такі, що забезпечують ефективність їхньої професійної діяльності, а саме:

✓ конструктивний компонент: передбачає вміння планувати та організовувати навчально-тренувальний процес, розробляти зміст занять, визначати методи та засоби навчання відповідно до поставлених цілей і завдань;

✓ організаторський компонент: включає здатність ефективно організовувати діяльність здобувачів освіти або спортсменів, створювати сприятливу атмосферу для занять, координувати роботу групи, чи команди та забезпечувати дисципліну;

✓ комунікативний компонент: охоплює навички професійного спілкування, встановлення педагогічно доцільних взаємин зі здобувачами освіти, колегами, батьками, а також вміння мотивувати та підтримувати інтерес до занять фізичною культурою та спортом;

✓ гностичний компонент: передбачає наявність системи професійних знань у галузі фізичної культури та спорту, розуміння сучасних методик і технологій навчання, а також здатність до аналізу й оцінки власної педагогічної діяльності;

✓ психологічний компонент: впливає на мотивацію здобувачів освіти або спортсменів, формує психологічну стійкість, розвиває індивідуальний підхід, допомагає у вирішенні конфліктних ситуацій;

✓ діяльнісний компонент: включає особисту фізичну підготовленість і демонстрацію правильного виконання фізичних вправ, що є прикладом для здобувачів освіти та сприяє більш ефективному засвоєнню матеріалу.

Виокремлені компоненти взаємопов'язані та формують цілісну структуру педагогічної майстерності фахівця з фізичної культури та спорту, забезпечуючи високий рівень професіоналізму та результативності у роботі. Формуючи педагогічну майстерність під час професійної підготовки у ЗВО в означених фахівців, необхідно враховувати специфіку їхньої майбутньої діяльності й орієнтуватися на вимоги сьогодення.

Однією з умов формування та набуття педагогічної майстерності вчителя фізичної культури, на думку А. Турчака й О. Маркової, є «органічне поєднання теоретичної, методичної і практичної діяльності педагога, що забезпечує дієвість його знань, умінь і навичок. Це передбачає всебічне ґрунтовне оволодіння теорією та методикою фізичного виховання і спорту в умовах ЗВО, психолого-педагогічними знаннями, глибокою теоретичною, методичною підготовкою в єдності з практичною діяльністю» [10, с. 38-42]. Погоджуючись з науковцями, варто зазначити, що лише теоретичне вивчення дисциплін пропонованих ЗВО не достатньо для формування педагогічної майстерності майбутніх фахівців фізичної культури та спорту, важливим є оволодіння практичними навичками роботи з дітьми та молоддю.

Нам імпонує твердження науковців, які наголошують, що для формування педагогічної майстерності зазначених фахівців «... необхідно в практичну діяльність включати діалоги, суперечки та дискусії, спільний пошук, співпрацю, колективну діяльність, діяльність мікрогруп, а також

використовувати методичні прийоми й організаційні форми, що сприяють розвитку пізнавальних здібностей і педагогічної майстерності студентів (самостійна робота, написання доповідей)» [14]. Саме активізація навчальної діяльності здобувачів освіти, інтерактивні методи їхньої професійної підготовки, інноваційні технології навчання сприятимуть формуванню педагогічної майстерності у майбутніх фахівців фізичної культури та спорту.

Враховуючи сучасні тенденції, актуальними є погляди науковців, які зазначають: «... студент повинен знати, що однією з умов професійної майстерності є створення матеріальної бази високотехнічного забезпечення, включаючи комп'ютерну техніку, діагностичну апаратуру, медико-контрольні та вимірювальні прилади, спеціальні пристрої для опанування техніки рухових дій, різноманітні тренажери» [1]. Переконані, що педагог, який не володіє комп'ютерними технологіями, не вміє створити презентацію, не цікавиться розробками штучного інтелекту, не знається на спеціальній апаратурі тощо, буде не цікавим для здобувачів освіти, що відобразиться на відношенні студентів до навчальної дисципліни.

Зважаючи на сучасні трансформаційні процеси в освіті, на наше переконання, до педагогічної майстерності майбутніх фахівців фізичної культури та спорту варто додати такі складові:

✓ цифрова компетентність (використання сучасних технологій в освітньому процесі: інтерактивні платформи, електронні ресурси тощо; здатність створювати мультимедійний контент; навички роботи з навчальними платформами (Moodle, Google Classroom тощо) та онлайн-комунікації);

✓ інклюзивний підхід (розуміння принципів інклюзивної освіти; вміння адаптувати навчальні матеріали для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами; створення атмосфери толерантності й рівних можливостей тощо);

✓ психолого-педагогічна гнучкість (здатність адаптуватися до швидких змін; управління емоційним кліматом у закладі освіти, підтримка психологічного благополуччя суб'єктів освітнього процесу; розуміння потреб сучасного покоління, їх інтересів та очікувань);

✓ інноваційність і креативність (використання нестандартних методів навчання: проєктна діяльність, гейміфікація, сторітейлінг, проблемно-орієнтоване навчання тощо; вміння впроваджувати нові педагогічні технології; заохочення здобувачів освіти до творчості та самостійного мислення тощо);

✓ професійна мобільність (постійне оновлення знань і навичок через участь у тренінгах, семінарах, вебінарах, конференціях різного рівня тощо; вміння працювати в мультидисциплінарному середовищі; орієнтація на концепцію «навчання протягом усього життя») тощо [8].

Наразі існує широкий спектр можливостей для впровадження сучасних методів і засобів задля формування педагогічної майстерності у майбутніх фахівців фізичної культури та спорту. Насамперед зосередимо увагу на методах формування педагогічної майстерності, серед інших:

✓ активні методи навчання: моделювання педагогічних ситуацій (аналіз реальних або змодельованих випадків з практики); ділові та рольові ігри (наприклад, імітація тренерських нарад або занять з дітьми та молоддю); метод проєктів (розробка власних навчальних програм, тренувальних планів, занять тощо); інтерактивні лекції та майстер-класи з елементами дискусії;

✓ практичні методи: стажування та педагогічна практика (реальні заняття у школах, секціях, спортивних клубах тощо); наставництво (робота під керівництвом досвідчених тренерів і викладачів); самоаналіз і рефлексія після проведених занять;

✓ методи саморозвитку та рефлексії: ведення педагогічного щоденника; аналіз відеозаписів проведених уроків або тренувань; участь у

семінарах, вебінарах, тренінгах із педагогічної майстерності; вивчення біографій та методик видатних педагогів і тренерів.

До засобів формування педагогічної майстерності у майбутніх фахівців означеного спрямування відносимо:

- ✓ застосування інформаційно-комунікаційних технологій: використання відеоуроків та онлайн-курсів; аналіз власної педагогічної діяльності за допомогою цифрових технологій;

- ✓ вивчення науково-методичної літератури (підручники, посібники з педагогіки та методики викладання фізичної культури);

- ✓ відвідання психолого-педагогічних тренінгів: робота над комунікативними навичками, розвиток емоційного інтелекту; тренінги з лідерства, мотивації та командної взаємодії;

- ✓ використання системи оцінювання та зворотного зв'язку: анкетування здобувачів освіти щодо якості викладання; спільний аналіз власних занять з колегами або методистами.

Враховуючи те, що педагог має постійно вдосконалювати власну компетентність, доцільно рекомендувати майбутнім фахівців фізичної культури та спорту брати участь у конференціях різного рівня (як педагогічного спрямування, так і з напрямку фізичної культури та спорту), відвідувати заняття досвідчених колег та аналізувати разом з ними елементи занять, брати участь у мобільності викладачів як у вітчизняних проєктах, так і зарубіжних, вивчати наукову літературу тощо.

Без сумніву, у професійній діяльності сучасний педагог повинен керуватися етичними нормами та принципами, дотримуватися академічної доброчесності й професійних стандартів, а також сприяти формуванню моральних і соціальних цінностей як у себе, так і в здобувачів освіти. У цьому контексті варто звертати увагу майбутніх фахівців фізичної культури та спорту на чинні нормативно-правові акти, що регулюють питання академічної доброчесності та професійної етики, насамперед: Закон

України «Про освіту» (визначає основні принципи академічної доброчесності та відповідальність за її порушення); Закон України «Про вищу освіту» (містить положення про вимоги до викладачів і студентів у контексті доброчесності); Кодекс академічної доброчесності закладу освіти (внутрішній документ кожного університету або освітньої установи, який регулює правила поведінки здобувачів освіти та викладачів); етичні кодекси педагогічних працівників (містять рекомендації щодо моральних та етичних аспектів діяльності педагога).

Майбутнім фахівцям фізичної культури та спорту у процесі їхньої професійної підготовки варто звертати особливу увагу на такі аспекти під час формування педагогічної майстерності: *професійна етика й такт* (дотримання норм академічної доброчесності, повага до учнів, чесність у викладанні та оцінюванні); *психолого-педагогічна компетентність* (розуміння особливостей розвитку особистості, мотивації учнів, індивідуального підходу тощо); *комунікативні навички* (вміння ефективно взаємодіяти з учнями, колегами, батьками, мотивувати та підтримувати підростаюче покоління); *особистий приклад* (ведення здорового способу життя, дисциплінованість, відповідальність, що є важливими для виховання майбутніх спортсменів); *сучасні методи навчання* (використання інноваційних підходів, інтерактивних технологій, цифрових ресурсів в освітньому процесі); *самоаналіз і саморозвиток* (постійне вдосконалення власних професійних навичок, аналіз власних педагогічних дій, участь у тренінгах, конференціях тощо).

Висновки. Формування педагогічної майстерності у майбутніх фахівців фізичної культури та спорту є важливим аспектом підготовки висококваліфікованих професіоналів, здатних ефективно взаємодіяти з учнями, вихованцями та спортсменами, створюючи умови для їхнього всебічного розвитку. Оскільки фізична культура та спорт включають не лише фізичні, але й психологічні, емоційні та соціальні аспекти, то

педагогічна майстерність повинна враховувати різноманітні стратегії, методи та підходи, спрямовані на оптимізацію освітнього процесу.

У сучасних умовах, коли зміни в освіті та спорті вимагають нових підходів до навчання та тренування, майбутні фахівці повинні мати глибоке розуміння не лише спеціальних дисциплін, а й педагогічних принципів, що дозволяють створювати мотивуючі, інклюзивні й ефективні умови для розвитку особистості. Успішне формування педагогічної майстерності передбачає інтеграцію теоретичних знань з практичними навичками, розвиток комунікативних умінь, здатність до критичного аналізу та саморефлексії, готовність до постійного професійного вдосконалення.

Підготовка фахівців фізичної культури та спорту має орієнтуватися на розвиток таких важливих компетентностей, як здатність до інноваційної педагогічної діяльності, вміння ефективно працювати в умовах групових тренувань, управління навчально-виховним процесом, а також адаптація до змінних соціально-економічних і культурних реалій. Завдяки такому підходу фахівці зможуть не лише передавати свої знання та навички, а й бути джерелом натхнення для підростаючого покоління, сприяючи розвитку спортивних досягнень та формуванню здорового способу життя.

Отже, вагомим у розвитку системи освіти та спорту, що забезпечить високий рівень професіоналізму і результативності в діяльності майбутніх педагогів цієї галузі, є формування педагогічної майстерності у фахівців фізичної культури та спорту, що передбачає складний і багатогранний процес, та вимагає інтеграції академічних знань, практичних умінь і психологічної чуйності до потреб учнів і спортсменів.

Література

1. Балахничева Г.В., Заремба Л.В., Цьось А.В. Професійна майстерність учителя фізичного виховання: навч. посіб. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013. 64 с.

2. Василь Сухомлинський. Афоризми. Педагогічний музей України; укладач О.П. Міхно; наук. консультант О.В. Сухомлинська. Київ: ПМУ, 2018. 104 с.

3. Гончаренко І.С. Шевченко О.В. Особливості педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури. *Health & Education*. Вип. 4, 2023. С. 240-245. DOI <https://doi.org/10.32782/health-2023.4.34>

4. Калінська О.П. Сутність та структура педагогічної майстерності викладача вищого навчального закладу. *Молодий вчений*, 2016. С. 240–244.

5. Наукова школа академіка І.А. Зязюна у працях його соратників та учнів: Матеріали науково-практичної конференції 16-17 травня 2017 р.; за заг. ред. Романовського О.Г., Х. : НТУ «ХП», 2017. 204 с.

6. Педагогічна майстерність сучасного вчителя: теорія і практика: Підручник за кредитно-модульною технологією навчання для бакалаврів; Бельчева Т.Ф., Ізбаш С.С., Елькін М.В., Дюжикова Т.М., Соломенко А.М. Мелітополь : ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2010. 364 с.

7. Плачинда Т.С., Железна Т.П., Бондарчук С.В. Здоров'язбережувальна освіта в контексті суспільних трансформацій. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету: збірник наукових праць*. Серія: Педагогічні науки. Ізмаїл: РВВ ІДГУ, 2023. Вип. 62. С. 208-216.

8. Плачинда Т.С. Професійна майстерність педагогів у контексті сучасних трансформацій. Актуальні питання розвитку освіти та управління освітніми закладами: матеріали Другої регіональної науково-практичної конференції молодих науковців (30 січня 2025 року, м. Херсон); за ред. Кузьменка В.В., Кохановської О.В. Херсон : КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2025. С. 187-189.

9. Плачинда Т.С., Рибалко Л.М., Гулько Т.Ю. Дотримання здорового способу життя майбутніми фахівцями фізичної культури та

спорту як необхідна умова якості життя. *Педагогічний альманах*, 2024. Вип. 55. С. 10-16.

10. Турчак А.Л., Маркова О.В. Педагогічна майстерність вчителя фізичної культури у позакласній фізкультурно-оздоровчій та спортивно-масовій роботі. *Наукові записки*. Серія: Педагогічні науки. 2019, (183), С. 38-42. DOI <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2019-1-183-38-42>

11. Юшко О., Борејко Н., Азаренкова Л. Технологія формування педагогічної майстерності у майбутніх тренерів. *Витоки педагогічної майстерності*. 2018. Випуск 22. С. 218-223.

12. Definition of Teaching Excellence at the University of Illinois Urbana-Champaign. URL : https://teachingeval.illinois.edu/teaching-excellence-defined/?utm_source=chatgpt.com#_ftn1

13. Indiana University Kokomo. Identifying Pathways for Excellence in Teaching. <https://kokomo.iu.edu/academic-affairs/academic-resources/identifying-pathways-for-excellence-in-teaching.html>

14. Matviichuk T., Branitska T., Solovyov V., Marchenko O., Kovalchuk A., Boreiko N., Anichkina O., Fihol N. & Gerasymova I. Developing Pedagogical Mastery in Future Physical Education Teachers in the Context of Postmodern Paradigm of Education. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 2022, 14(2), 50-72. <https://doi.org/10.18662/rrem/14.2/566>